

e-book:

Fyziologie rostlin

Obsah

Úvod	3
Stavba rostliny	5
Fotosyntéza	12
Dýchání	18
Transpirace	21
Transport látek	22
Růst rostliny	27
Voda	33
Fytohormony	37
Stres	43
Obranné mechanismy	46
Fyziologie kvetení	52
Bonusová videa	60

Úvod

Abychom dokázali porozumět tomu, proč některé rostliny rostou rychle a bez problémů a jiné se na stejném místě trápí, potřebujeme znát jejich **vnitřní fungování**.

A právě tím se zabývá **fyziologie rostlin**.

Je to obor, který vysvětluje všechny procesy **probíhající v rostlině**:

jak přijímá a zpracovává živiny, jak dýchá a fotosyntetizuje, jak hospodaří s vodou a jak reaguje na stres, sucho, horko nebo chlad.

Fyziologie se proto **přírozeně propojuje** se vším, co v praxi řešíme.

V oblasti výživy nám ukazuje, jak rostliny vstřebávají jednotlivé živiny a proč se při jejich nedostatku objevují různé fyziologické poruchy.

V ochraně rostlin vysvětluje, proč je zdravá, správně vyživená rostlina výrazně odolnější vůči chorobám a škůdcům než rostlina oslabená stresem.

V otázce zálivky nám pomáhá pochopit, kolik vody rostlina skutečně potřebuje, jak se voda pohybuje od kořenů až do listů a proč přemokření i přeschnutí způsobují rychlé zhoršení její kondice.

Znalost fyziologických procesů navíc stojí i za **moderním šlechtěním**, jen díky tomu, že rozumíme fotosyntéze, dýchání a regulaci růstu, dokážeme vytvářet odrůdy, které jsou výkonnější, úspornější a odolnější vůči měnícím se podmínkám.

Bez pochopení fyziologie bychom jen těžko používali poznatky genetiky, ekologie, výživy nebo moderních pěstebních postupů.

Fyziologie je totiž **základní stavební kámen**, na kterém všechno ostatní stojí a o tenhle základ se budu opírat i v následujících příručkách.

Stavba rostliny

Každý orgán v rostlině má přesně svou roli a dohromady tvoří systém, který drží rostlinu naživu, umožňuje jí růst, zásobovat se živinami a nakonec vytvořit květy a plody.

1) Kořen

Kořen je úplný základ, drží rostlinu v půdě a zajišťuje jí přísun vody a minerálů.

Kořeny rostou ze **špiček**, kde se neustále dělí nové buňky a dokážou se velmi hustě větvit tak, aby prorostly co největší objem půdy.

Největší práci odvádí drobné **kořenové vlášení**, které výrazně zvětšují povrch kořene.

Tyhle drobné kořínky dokážou **sát vodu a živiny** z půdního roztoku.

Aby ale kořeny fungovaly, potřebují i **dostatek kyslíku**. V půdě proto musí být vzduchové póry.

Když se půda utuží nebo přemokří, kořeny doslova „nedýchají“, přecházejí na nouzový anaerobní režim a **rostlina začne vadnout**, i když je kolem ní vody dost.

Naopak půdy s **dobrou strukturou** a dostatkem organické hmoty dýchají dobře a kořeny v nich pracují mnohem efektivněji.

Velmi důležitá je také **teplota půdy**.

Nejlépe kořeny pracují zhruba mezi 15 a 25 °C.

Když je půda studená, voda se pohybuje pomalu, buněčné membrány hůře propouštějí a **kořeny téměř přestávají sát vodu**.

Proto rostliny často vypadají jako po suchu, i když je půda vlhká, studená půda je pro ně skoro jako vypnutí vodovodu.

Na druhou stranu **extrémně horká** půda může kořenové špičky poškodit a zpomalit růst celé rostliny.

Kořeny navíc často **spolupracují s mykorhizními houbami**, které dokážou pronikat do míst, kam kořínky nedosáhnou a dodávají rostlině hlavně fosfor a vodu.

Rostlina jim za to **poskytuje cukry**.

Díky tomu mají rostliny lepší výživu, lepší růst a vyšší odolnost vůči suchu.

2) Stonek

Nadzemní část začíná stonkem, který nese listy, květy i plody a zároveň slouží jako dopravní síť.

Uvnitř stonku se nachází **xylém** a **floém**, něco jako vodovodní trubky a rozvodná síť potravy v jednom.

Xylém vede vodu a minerály z kořenů nahoru. Je tvořen mrtvými buňkami, které se poskládají do dlouhé trubice.

Voda v něm **stoupá díky tahu**, který vzniká v listech odpařováním vody.

Molekuly vody jsou k sobě pevně přitahované, takže celý vodní sloupec drží pohromadě a může být **tažen vzhůru**, jako když pijete vodu brčkem.

Floém funguje úplně opačně.

Ten rozvádí cukry a další organické látky, které vznikají v listech, do všech částí rostliny, které je potřebují, do kořenů, do květů, do vyvíjejících se plodů.

Tok ve floému **je aktivní**. Cukry se natlačí do floémových buněk, přiteče k nim voda, zvýší se tlak a tím se roztok posouvá dál.

Zjednodušeně řečeno: **xylém** přivádí vodu nahoru, **floém** rozvádí energii tam, kde je potřeba.

A když se **floém poškodí**, například škůdci na kůře stromů, rostlina může mít vody dost, ale doslova vyhladoví.

Což můžeme vidět **na smrku** po náletu kůrovce, který kvůli přerušnému transportu cukrů uschne.

3) Listy

Listy jsou hlavní **továrnou na energii**.

Zachycují světlo, přes průduchy přijímají CO₂ a v chloroplastech z něj a z vody vyrábějí cukry.

V listech se odehrává proces **fotosyntézy**, který živí nejen rostlinu, ale celý ekosystém.

Listy pracují dobře jen za **správných podmínek**, potřebují světlo, vodu, teplo a dostatek CO₂.

Když některý z těchto faktorů chybí, fotosyntéza se zpomalí a **rostlina přestává růst**.

Poškozené nebo zastíněné listy mají **nižší výkon**, což se přímo promítá do velikosti úrody.

Proto je důležité **chránit listy** před škůdci, zajistit rostlinám dostatek živin a u větších rostlin řezem zajišťovat, aby se listy vzájemně příliš nestínily.

4) Květ

Květ je přepnutím rostliny do **reprodukční fáze**.

V okamžiku, kdy začne kvést, mění se její priority. **Méně investuje do růstu** listů a kořenů a více do tvorby květů a následně plodů.

Kvetení je řízeno kombinací **vnitřních signálů** a vnějších podmínek, například délkou dne či teplotou.

Když dojde ke **správnému opylení**, začínají semena produkovat hormony, které spouštějí růst plodu.

Proto **neopylené květy** opadávají, rostlina je dál nekrmí, protože nemají budoucnost.

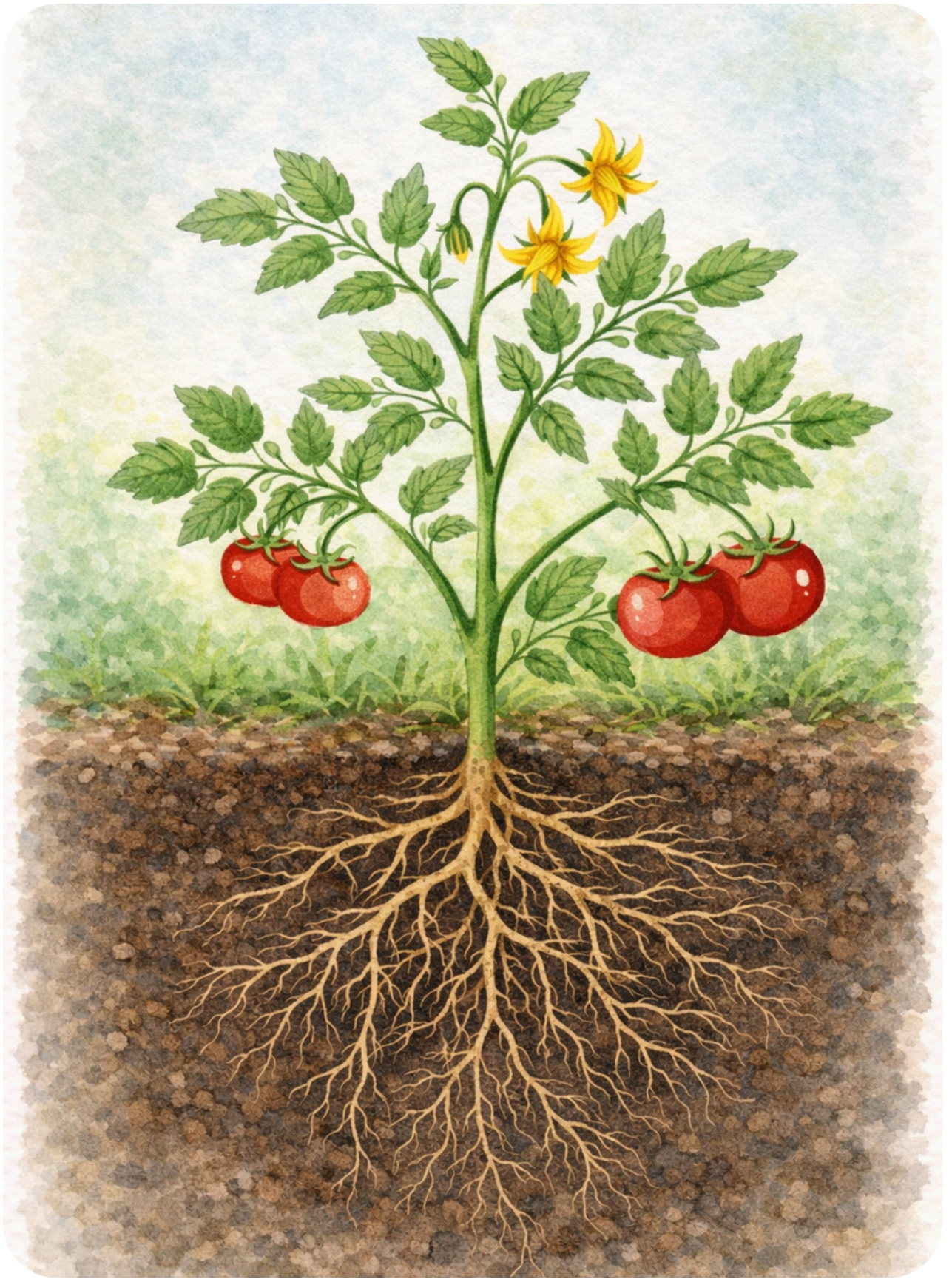
5) Plody a semena

Plody a semena pak odebírají **velké množství** energie.

Proto mladé sazenice často **vyštipujeme** a u ovocných stromů probíráme plůdky, aby se rostlina příliš nevysílila a zbytek dozrál kvalitní.

Celý **proces reprodukce** je citlivý na podmínky. Stačí příliš vysoké nebo nízké teploty a pyl může být sterilní. Může chybět opylovač, nebo může být tak vysoká vlhkost vzduchu, že pyl špatně klíčí. Dokonce i hormonální signály ze zrajících plodů ovlivňují fungování celé rostliny a mohou ji přepnout do stárnutí.

U některých rostlin to vede i k fenoménu **střídavé plodnosti**, kdy jeden rok dají obrovskou úrodu a další rok téměř nic.

Zpátky na web se dostanete:

Přes tenhle odkaz

nebo díky téhle url adrese:

<https://www.filipvasatko.cz/fyziologie-rostlin/>